gemeente Berkelland

Artikelsgewijze toelichting bij de Bomenverordening 2023

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

a. *bebouwde kom*. De Wet natuurbescherming is alleen van toepassing buiten de begrenzing van de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming'. De gemeenteraad stelt de begrenzing vast op grond van artikel 4.1, onderdeel a, van de Wet natuurbescherming. Deze besluiten heeft de raad op 24 november 2020 genomen. Deze wijken (deels) af van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet.

b. *bijzondere boom.* Deze zijn te herkennen als één of meerdere afzonderlijk te beoordelen bomen. Aan deze bomen is, soms door de relatie met hun standplaats, een bijzondere waarde toe te kennen. Hierbij moet gedacht worden aan, solitaire bomen, entreebeplanting en boomgroepen. De wijze van beoordeling is uitgewerkt in het 'Uitvoeringsbeleid bij de Bomenverordening 2023'.

c. *bijzondere groene structuur*. Zijn in drie vormen te herkennen.
1. Als lijnvormige beplanting welke langs historische- en tegenwoordige gebiedsontsluitingswegen staan. Hiertoe zijn zowel laan-, éénrijige- en verspreid staande beplantingen te rekenen;
2. Als groene zones welke een scheiding vormen tussen gebieden. Dit kan zijn tussen stads- en landschap maar ook binnen bebouwde gebieden tussen twee wezenlijk verschillende vlakken;
3. Als zelfstandige, openbaar toegankelijke ruimten met een overwegend groen karakter. Hiertoe zijn onder meer begraafplaatsen en parken te rekenen.
De wijze van beoordeling is uitgewerkt in het 'Uitvoeringsbeleid bij de Bomenverordening 2023'.

d. *Bomen Effect Analyse.* Bomen worden regelmatig (ernstig) beschadigd of vernietigd door bouw en aanleg van huizen, wegen, rioleringen of kabels en leidingen. Vaak gebeurt dit ongewenst en onbedoeld, omdat er te laat is gekeken naar de gevolgen voor de bomen, waardoor ze niet ingepast of (onherstelbaar) beschadigd raken. De Bomen Effect Analyse (BEA) is de landelijke richtlijn voor een nauwgezette en onafhankelijke beoordeling, voorafgaand aan de voorgenomen bouw of aanleg. Deze standaardisering waarborgt de boomtechnische kwaliteit en garandeert een goede beoordeling van alle effecten en mogelijke alternatieven. Een BEA dient uitgevoerd te worden door een deskundig boomverzorger of boomtechnisch adviseur volgens de standaardeisen en randvoorwaarden uit het Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen. De resultaten van deze beoordeling kunnen vervolgens worden meegenomen in de besluitvorming rond bouw of aanleg.

e. *boom*. Afbakening van het begrip boom is van belang met het aangeven van de ondergrens van bescherming. De minimale diktemaat is de meest gangbare en meest heldere vorm van afbakening. De minimaal 10 cm diameter is gekozen, omdat deze maat ook vaker gebruikt wordt bij het bepalen van het al dan niet gemakkelijk verplaatsbaar zijn van bomen. De minimumgrootte geldt niet voor aanplant in het kader van een herplant- of instandhoudingsplicht.

f. college. Dit is het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning (artikel 1.1 lid 1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Wabo). Het bevoegd gezag is in dit geval het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Berkelland, omdat hier de activiteit zal worden verricht. Het bevoegd gezag is integraal verantwoordelijk voor het te nemen besluit en is tevens belast met de bestuursrechtelijke handhaving.

g. *dunning*. Er is aangesloten bij de definitie uit artikel 1.1 lid 1, van de Wet natuurbescherming aangevuld met een concretisering. Dunnen is het om beheerstechnische redenen verwijderen van bomen, teneinde de resterende bomen meer groeiruimte te geven het is daarbij niet van belang of de te “dunnen” boom wordt afgezaagd of gerooid. De begripsomschrijving is flink uitgebreid ten opzichte van de ‘oude’ Bomenverordening 2009. Dit omdat ‘dunning’ in de praktijk soms ten onrechte gebruikt om een kaalslag door te voeren. Door middel van deze uitgebreide omschrijving wordt beoogd meer duidelijkheid te geven wat wel en wat niet onder ‘dunning’ wordt verstaan.

h. *erf.* Definitie is deels overgenomen uit de begripsbepaling van ‘erf’ in de Standaardvoorschriften Bestemmingsplan. Ruimten rondom separaat gesitueerde schuurtjes, stallen e.d. worden niet aangemerkt als erf. Ook bomen die – al dan niet solitair – aan de rand van een perceel staan worden niet tot het erf gerekend als de ondergrond feitelijk niet wordt gebruikt of onderhouden ten dienste van het op dat erf staande gebouw. Een boom of bomen die aan de rand van een perceel staan en onderdeel zijn van een lijnvormig landschapselement worden ook niet tot het erf gerekend. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor groepen van vijf of meer bomen die op een perceel staan en het perceelsgedeelte tussen de bomen feitelijk niet is ingericht als erf. Met deze uitzonderingen wordt voorkomen dat belangrijke randbeplanting en landschapselementen vergunningvrij gekapt mogen worden. Bomen langs een (toegangs)weg worden evenmin tot het erf gerekend.

i. geaccepteerde melding. Met de Bomenverordening 2023 hebben wij een meldingsplicht voor dode bomen en de Amerikaanse Vogelkers ingevoerd. Pas na een geaccepteerde melding mag geveld worden.

j. *hakhout*. Eén of meer bomen of boomvormers, die na te zijn geveld, opnieuw op de stoof kunnen uitlopen. Opnieuw uitlopende boomstronken kunnen door hun aard of omvang evenzeer bescherming behoeven. De volgende intervallen worden hiervoor gebruikt: Voor eiken, essen en iepen; 10 tot 20 jaar. Zwarte els, wilg en berk; 5 tot 15 jaar. Knotbomen terug zetten op de knot: 1 maal 5 tot 10 jaar. Bij het afzetten wordt de doorsnede van de stam als laagste afzethoogte aangehouden.

k. *houtopstand.* Het begrip ‘houtopstand’ is min of meer het kernbegrip van deze verordening. Door dit begrip centraal te stellen wordt duidelijk dat de bescherming betrekking heeft op meer dan bomen alleen.

l. *kandelaberen.* Het terugsnoeien van de kroon tot een hoofdstam met takstompen. Dit als periodiek noodzakelijk onderhoud.

m. *kappen.* Artikel in de verordening spreekt voor zich.

n. *kweekgoed.* Zie de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 23 november 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BU5391. Omdat er geen wettelijke definitie bestaat van de term kweekgoed sluit de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State aan bij het normaal spraakgebruik.

o. *meldingsformulier herplant.* Dit formulier wordt meegestuurd als een herplant opgelegd wordt. Degene aan wie de herplant is opgelegd moet deze terugsturen na het uitvoeren van de herplant. Het is een bijlage bij het “Uitvoeringsbeleid bij Bomenverordening 2023”.

p. *meldingsformulier vellen.* Dit formulier publiceren wij op onze website en wordt op verzoek verstrekt. Hiermee meldt de initiatiefnemer dat hij of zij van plan is om een dode boom of Amerikaanse Vogelkers te vellen. Het is een bijlage bij het “Uitvoeringsbeleid bij Bomenverordening 2023”.

q. *rooien*. Artikel in verordening spreekt voor zich.

r. *tuin*. Definitie deels volgens Van Dale.

s. *vellen*. Elke wijze van het ten gronde richten van een houtopstand ongeacht of dit gedeeltelijk is, bijvoorbeeld bij kappen, of volledig, zoals bij rooien. Ook ingrepen die een ingrijpende wijziging betekenen, zoals kandelaberen of het snoeien van het kroonvolume of het wortelgestel, vallen onder vellen. Dit om het ernstig beschadigen of ontsieren van een houtopstand tegen te kunnen gaan. Het verwijderen van hoofdwortels, waarvan kan worden aangenomen dat daardoor de houtopstand ernstige schade oploopt, valt eveneens onder het begrip vellen.

Artikel 2. Lijsten bijzondere bomen en –groene structuren in Berkelland
Op de lijst bijzondere bomen en –groene structuren staan de bomen en houtopstanden die dusdanig waardevol zijn dat deze in beginsel moeten worden behouden. Op basis van de selectiecriteria beschreven in het “Uitvoeringsbeleid bij Bomenverordening 2023” wordt bepaald of een boom of houtopstand bijzonder is.
De ’bijzondere’ bomenlijst wordt door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld. Na vaststelling worden gewijzigde lijsten bekendgemaakt volgens de wettelijke voorschriften. De eigenaren van een ‘bijzondere’ boom krijgen bij wijziging een besluit. De ‘bijzondere’ bomenlijsten zijn daarom dynamische lijsten. Er kunnen in principe altijd houtopstanden aan worden toegevoegd of van af worden gehaald.

Artikel 3 Vergunningplicht en weigeringsgronden
In deze bepaling is de essentie van de Bomenverordening 2023 opgenomen: het verbod om zonder vergunning van het bevoegd gezag houtopstanden te (doen) vellen. Dit verbod beperkt zich tot de in het eerste lid genoemde categorieën.
In artikel 2:18 van de Wabo is bepaald dat de vergunning alleen kan worden verleend of geweigerd op de gronden vermeld in deze verordening. De weigeringsgronden staan in het tweede lid en derde lid van artikel 3 van de Bomenverordening 2023.
Het bevoegd gezag kan om verschillende redenen een omgevingsvergunning weigeren. De in het tweede lid genoemde weigeringsgronden zijn in feite waarden die aan bomen worden toegekend. Om deze meetbaar te maken, wordt gewerkt met meetbare waarden zoals opgenomen en uitgewerkt in het “Uitvoeringsbeleid bij Bomenverordening 2023”.

Het vierde lid is opgenomen in verband met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2017:2197) waarin een bomenverordening onverbindend werd verklaard vanwege het frustreren van het verwijderingsrecht op grond van artikel 5:42 BW. De uitzondering is opgenomen, maar dan moet het wel evident zijn dat een aanvrager moet voldoen aan een verplichting tot het verwijderen van een boom of bomen binnen de zone ex artikel 5:42 BW (beplanting bij erfafscheiding).

Artikel 4 Meldingsplicht dode boom en Amerikaanse Vogelkers en weigeringsgronden
Voor het vellen van dode bomen of de Amerikaanse Vogelkers (Prunus serotina) geldt geen vergunningplicht (meer), maar een meldingsplicht. De melding moet uiterlijk 4 weken voor de voorgenomen velling worden gedaan via het meldingsformulier. Dit formulier is een bijlage bij het Uitvoeringsbeleid bij Bomenverordening 2023 en ook te vinden op onze website.
De dode boom of Amerikaanse Vogelkers kan geveld worden als wij de melding hebben geaccepteerd (via een brief) of niet binnen vier weken na ontvangst van de melding hebben beslist dat het vellen wordt verboden. De melding wordt dan geacht te zijn geaccepteerd.

Artikel 5 Uitzonderingen op de vergunningplicht
Vanwege de leesbaarheid is gekozen voor een apart artikel met de uitzonderingen.
In dit artikel zijn de uitzonderingen op de vergunningsplicht opgenomen. De uitzonderingen vloeien o.a. voort uit artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming. De uitzondering voor fruitbomen en windschermen om boomgaarden is daarbij niet opgenomen omdat ook fruitbomen windschermen om boomgaarden landschappelijke waarde hebben en er in Berkelland geen commerciële fruittelers zijn.

Ook voor de meldingsplichtige houtopstanden (dode bomen en Amerikaanse Vogelkers) en de houtopstanden die vanwege noodkap geveld mogen worden geldt geen vergunningplicht.

Het snoeien tot 25% van de kroon is eveneens vergunningvrij. Op deze manier sluiten we aan bij de normen die landelijk worden gehanteerd voor bestekken.

De verwijzing onder k naar de Plantgezondheidswet is zinvol voor de handhaving van het Besluit bestrijding bacterievuur en eventuele toekomstige plantenziekten of plagen. De bestrijding van de iepziekte valt hier ook onder.

Het verbod om te kappen geldt niet voor een houtopstand die als hakhout geveld wordt en eerder met een vergunning is afgezet. Dit moet dan wel een beheersmaatregel (periodiek onderhoud) zijn. Dat zelfde geldt voor het uitvoeren van dunning voor zover het houtopstanden betreft waarop ook de Wet natuurbescherming van toepassing is. Helaas wordt hier In de praktijk nogal eens ruim mee om gegaan. Bomen die nooit zijn gekapt worden nogal eens bestempeld als hakhout en dunningen worden uitgevoerd die feitelijk niet als dunning zijn aan te merken.

Het verbod om te kappen geldt niet voor houtopstand die geknot of gekandelaberd worden. Dit moet dan wel een beheersmaatregel (periodiek onderhoud) zijn.

Artikel 6 Noodkap

Indien sprake is van een spoedeisend belang (bijvoorbeeld: een boom dreigt elk moment om te vallen) kan de burgemeester toestemming (vergunning) tot onmiddellijk vellen geven. Gevaren die vrij simpel zijn weg te nemen moeten geen aanleiding zijn voor een noodkap. Gedacht kan worden aan uitgescheurde of loshangende takken.
Hoewel in dergelijk situaties meteen gehandeld moet kunnen worden, wordt de aanvrager er wél op gewezen de direct omwonenden hiervan – voor het vellen – in kennis te stellen. De toestemming voor noodkap vervalt indien de houtopstand niet binnen 7 dagen na de toestemming is geveld. Wij gaan er in een dergelijk geval vanuit dat geen sprake (meer) is van noodkap. Reden is ook dat deze figuur inbreuk maakt op de rechtsbescherming van omwonenden en belangenorganisaties. De toestemming geldt voor het direct vellen en wijkt daarmee af van de regeling in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht waarin staat dat de vergunning voor het vellen na 6 weken in werking treedt (tenzij dan een verzoek om voorlopige voorziening is ingediend).

Artikel 7 Herplant- en instandhoudingsplicht

Artikel 2.22, vierde lid, van de Wabo geeft de mogelijkheid bij een verordening als bedoeld in artikel 2.2 voor de betrokken categorieën activiteiten regels te stellen met betrekking tot het verbinden van voorschriften aan de omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag kan in het geval dat een omgevingsvergunning wordt verleend een herplantplicht opleggen. Dat zal in de regel gebeuren, indien de te vellen houtopstand waardevol is.
Behalve een termijn kan het bevoegd gezag aanwijzingen geven met betrekking tot de herplantplicht. Denkbaar is dat een bepaalde boomsoort wordt voorgeschreven en wordt opgenomen dat de herplant in stand moet worden gelaten. Bij het opleggen van een herplantplicht wordt tevens vermeld dat gemeld moet worden dat de herplant is uitgevoerd volgens het vastgestelde meldingsformulier.

Artikel 8 Aanvullende bevoegdheden

Als een houtopstand, voor het vellen waarvan een omgevingsvergunning of melding is vereist, zonder vergunning of melding is geveld, dan wel op andere wijze is teniet gegaan, kan het bevoegd gezag een herplantplicht opleggen. Het bevoegd gezag kan dus ook een verplichting tot herplant opleggen, als een houtopstand teniet gegaan is door bijvoorbeeld verwaarlozing of door een calamiteit (overstroming, ziekte e.d.).
Het derde lid van dit artikel betreft een houtopstand die nog wel in leven is, maar waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze binnen afzienbare tijd teniet zal gaan danwel ernstig wordt aangetast. Hierbij kan gedacht worden aan het plaatsen van een afrastering om te voorkomen dat vee bomen aanvreet en/of door vertrapping wortelhalzen

beschadigt. In een dergelijk geval kan het bevoegd gezag ervoor kiezen voorzieningen op te leggen. Daarbij kan ook een Bomen Effect Analyse worden geëist.

Artikel 9 Vervaltermijn vergunningen
Dit artikel is nodig om gebruik van oude omgevingsvergunningen tegen te gaan. Bomen groeien immers verder. Indien een vergunning na één jaar in het geheel niet gebruikt is, dan vervalt de vergunning. In het geval de vergunning na één jaar slechts ten dele is gebruikt, betekent dit artikel dat na de gestelde termijn van één jaar voor de resterende bomen een nieuwe kapaanvraag moet worden ingediend.

Artikel 10 Bestrijding van boomziekten en plagen
Dit artikel is bedoeld om besmettelijke boomziekten en plagen zoals de iepziekte adequaat te kunnen bestrijden. Belangrijk is dat verspreiding van potentieel broedhout en de besmetting wordt voorkomen. In het derde lid is een bijzondere bestuursdwang bevoegdheid in aanvulling op de algemene gemeentelijke bestuursdwang bevoegdheid opgenomen, vanwege de ernst van de zaak en noodzaak snel te kunnen handelen met name voor een afdeling "Groen".

Artikel 11 Aanwijzing van de toezichthouders
Het onderscheid tussen toezicht en opsporing is van belang, aangezien er een onderscheid bestaat, zowel naar inhoud als naar de voorwaarden waaronder zij op grond van de wet kunnen worden uitgeoefend. Het kenmerkende onderscheid tussen beide is dat bij toezicht op de naleving geen sprake hoeft te zijn van enig vermoeden van overtreding van een wettelijk voorschrift en bij opsporing wel. Ook zonder dat vermoeden heeft het bestuur de taak na te gaan of bijvoorbeeld de voorschriften van een vergunning in acht worden genomen. Indien mocht blijken dat in strijd met een voorschrift wordt gehandeld, hoeft dit ook niet automatisch te leiden tot een strafrechtelijke vervolging. Het hanteren van bestuursrechtelijke middelen zoals het intrekken van de vergunning of het toepassen van bestuursdwang vormen in veel gevallen een meer passende reactie.

De voornaamste verschillen tussen toezicht en opsporing zijn de volgende:
- Toezicht heeft betrekking op de naleving van de voorschriften die tot burgers en bedrijven zijn gericht en heeft vaak preventieve werking. Opsporing dient gericht te zijn op strafrechtelijke afdoening.
- Toezicht is een bestuurlijke activiteit en wordt daarom genormeerd door de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De opsporing wordt geregeld in het WsSv.

Artikel 12 Slotbepalingen
De Bomenverordening 2019 is ingetrokken. Ten aanzien van onder de werking van deze verordening ingediende aanvragen om vergunning geldt een eerbiedigende werking. De bomenlijsten, genomen besluiten (bijvoorbeeld handhaving of herplant) en verleende vergunningen blijven van kracht.

Aanvragen om een omgevingsvergunning die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van de Bomenverordening 2023 worden afgedaan volgens het recht zoals dat gold vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Bomenverordening 2023.